

Lovforslag nr. L 97. Fremsat den 17. november 1999 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Ændret opgavefordeling vedr. den vidtgående specialundervisning)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 714 af 6. september 1999, foretages følgende ændringer:

1. § 20, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner påhviler det dog amtskommunen at indrette og sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og som vedkommende kommunalbestyrelse har henvist til amtsrådets foranstaltning, jf. § 21, stk. 1. Det samme gælder børn, der henvises til specialpædagogisk bistand, og som endnu ikke har påbegyndt skolegangen.«

2. § 21 affattes således:

»§ 21. Kommunalbestyrelsen foretager henvisning af børn og unge til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand ved amtsrådets foranstaltning, jf. § 20, stk. 2, når kommunalbestyrelsen finder, at de pågældendes udvikling stiller krav om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved en amtskommunal foranstaltning. Bestemmelsen i § 12, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, træffer afgørelse om det nærmere indhold af foranstaltningen, jf. stk. 1. Amtsrådets afgørelse træffes efter forhandling med kommunen på grundlag af en indstilling fra kommunen, jf. § 12, stk. 2.«

3. I § 26, stk. 4, ændres »og daginstitution eller formidlet dagpleje i henhold til lov om social bistand« til: »og dagtilbud i henhold til lov om social service«.

4. I § 51, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter« jf. dog stk. 3«: »og 4«, og 2. pkt. affattes således:

»Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at andre afgørelser kan indbringes for ministeren.«

5. I § 51 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelser om henvisning eller afslag på henvisning til specialundervisning i henhold til § 21, stk. 1, samt kommunalbestyrelsens afgørelse om at tilbagekalde en henvisning kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse af forældrene, jf. § 54, stk. 1, indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. § 51 a.«

Stk. 3 - 5 bliver herefter stk. 4 - 6.

6. I § 51, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »jf. dog stk. 4« til: »jf. dog stk. 6«.

7. § 51, stk. 5, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Amtsrådets afgørelser i henhold til § 21, stk. 2, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse af forældrene, jf. § 54, stk. 1, indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. § 51 a.«

8. Efter § 51 i kapitel 9 indsættes:

»§ 51 a. Klagenævnet for vidtgående specialundervisning nedsættes af undervisningsministeren. Formanden for nævnet skal være

F. t. l. vedr. folkeskolen

cand.jur. 1 medlem beskikkes efter indstilling fra Amtsrådsforeningen i Danmark og 1 medlem efter indstilling fra Kommunernes Landsforening. Formanden og de 2 faste medlemmer beskikkes for 4 år. For medlemmerne beskikkes stedfortrædere.

Stk. 2. Nævnet tiltrædes for hver sag af 1 særligt sagkyndigt medlem udpeget af Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening i fællesskab og 1 medlem udpeget af De Samvirkende Invalideorganisationer.

Stk. 3. Nævnets møder er lukkede, medmindre nævnet i den enkelte sag beslutter det modsatte. Undervisningsministeren fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter efter indstilling fra nævnet nærmere regler om nævnets virksomhed.«.

9. I § 54, stk. 1, ændres »og 36 - 38« til: », 36 - 38 og 51«.

10. Efter § 56 indsættes:

»§ 56 a. Bestemmelserne i § 20, stk. 2, § 21, § 51, stk. 3 og 6, og § 51 a om ordningen af specialundervisning og specialpædagogisk bistand tages op til revision i folketingsåret 2005-2006.«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2000, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 8, træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund for forslaget

Udgangspunkt

Ansvar for folkeskoleundervisningen, herunder ansvar for den almindelige specialundervisning iht. folkeskolelovens § 20, stk. 1, er placeret i kommunerne. Ansvar for undervisningen af de for tiden ca. 9.000 børn og unge under 18 år, der har behov for vidtgående specialundervisning eller anden vidtgående hensyntagen eller støtte iht. folkeskolelovens § 20, stk. 2, er placeret i amtskommunerne.

De ca. 1,3 pct. af folkeskolens elever, som er henvist til vidtgående specialundervisning, kan ikke som gruppe afgrænses fra folkeskolens øvrige elever ved hjælp af objektive kriterier. Der må således foretages et skøn i hvert enkelt tilfælde, når vidtgående specialundervisning eller anden vidtgående hensyntagen eller støtte kan komme på tale. Ved udøvelsen af dette skøn lægges der vægt på arten og omfanget af elevens behov, størrelsen af de udgifter, der er forbundet med den påtænkte foranstaltning, og kompleksiteten af den fornødne støtte.

Det er efter de gældende regler kommunalbestyrelsen, der i samarbejde med eleven og forældrene foretager den grundlæggende pædagogisk- psykologiske vurdering i hver enkelt sag og på den baggrund eventuelt foretager indstilling til amtsrådet om, at denne overtager ansvaret for opfyldelsen af barnets eller den unges specialpædagogiske behov. Amtsrådet træffer afgørelse om, hvorvidt der foreligger et behov for vidtgående støtte og i bekræftende fald, hvilke foranstaltninger der skal bringes i anvendelse. Da vurderingen af den enkeltes behov hviler på et skøn, kan der undertiden opstå tvistigheder mellem kommune og amt om, hvem der skal have ansvaret for specialundervisning og støtte, bl.a. af udgiftsmæssige grunde.

40 pct. af eleverne i den vidtgående specialundervisning går i dag i amtskommunale specialskoler eller lignende, 40 pct. i specialklasser ved almindelige folkeskoler, og 20 pct. er enkelt-integrerede i folkesko-

lens almindelige klasser. Samlet undervises 3/5 af eleverne således i kommunale folkeskoler efter overenskomst mellem de pågældende amter og kommuner. Udgifterne til den vidtgående specialundervisning påhviler i alle tilfælde amtskommunerne dog bortset fra det såkaldte kommunale takstbeløb, der afholdes af kommunen, jf. folkeskolelovens § 49, stk. 2.

Overvejelserne siden 1980.

Folkeskolen overtog særforrågsundervisningen med virkning fra 1. august 1980 som led i udlægningen af åndssvageforsorgen og den øvrige særforrågs fra staten til kommuner og amtskommuner. Samtidig blev amtskommunerne pålagt forpligtelse til at sørge for undervisningen af elever med svære funktionshæmninger med deraf følgende behov for vidtgående specialpædagogiske foranstaltninger. Kommunerne havde ansvar for de elever, hvis behov for støtte var af et mindre omfang, bl.a. med henblik på at integrere disse elever i den almindelige folkeskole. I perioden siden 1980 har det været overvejet og drøftet, om den vidtgående specialundervisning kunne og burde udlægges til primærkommunerne, og i perioden 1985 - 1993 blev der under frikommuneloven åbnet adgang for, at amtskommunerne i samarbejde med kommunerne som forsøg kunne udlægge ansvaret for den vidtgående specialundervisning til kommunerne.

I 1990 blev der på baggrund af en række frikommuneforsøg iværksat en proces med »glidende udlægning« af amtskommunernes kompetence til kommunerne for herigennem at vurdere, hvor langt man lokalt kunne komme i et samarbejde om ændret ansvarsfordeling mellem kommuner og amter. Under ledelse af Undervisningsministeriet blev der nedsat et udvalg »Landsudvalget vedrørende folkeskolens vidtgående specialundervisning«, der fik til opgave at følge udviklingen på området og stille forslag om en revision af ordningen. I udvalget var bl.a. amtskommunerne, kommunerne og De Samvirkende Invalideorganisations repræsenteret.

I november 1996 afgav Landsudvalget til undervisningsministeren en indstilling, der var tiltrådt af alle

udvalgets medlemmer med undtagelse af De Samvirkende Invalideorganisationer. Indstillingen indeholdt følgende 6 hovedpunkter:

1. Visitationskompetencen overgår til kommunerne. Kommunen træffer beslutning om, hvorvidt et barn skal være omfattet af vidtgående specialundervisning.

Amtskommunerne træffer beslutning om den konkrete foranstaltning og undervisningstilbudet. Amtskommunerne har ansvaret for specialskoletilbud, center/specialklassetilbud, specialrådgivning samt for lands- og landsdelsdækkende institutioner.

Denne løsning indebærer, at der skal etableres en dialog og et tæt samarbejde mellem kommunerne i amtet og amtet. Ligesom der må videreudvikles generelle - formaliserede - samarbejdsmodeller, hvor såvel amtskommunale som kommunale instanser og forældre inddrages.

2. Det kommunale takstbeløb hæves.
3. Klageadgang gives alene til forældre og forældremyndighedsindehavere.
4. Der skal fortsat være en mulighed for lokale og regionale forsøg.
5. Kvaliteten i den vidtgående specialundervisning skal præciseres og styrkes. Landsudvalget udarbejder principper og kriterier, der er nødvendige forudsætninger for kvalitet i specialundervisningen. Endelig tages der skridt til et kvalitetsudviklingsprogram, der bl.a. sigter mod udvikling af den pædagogisk-psykologiske rådgivning, indholdet i og organiseringen af den vidtgående specialundervisning, samarbejdsmodeller mellem amter og kommuner mv.
6. Såvel centralt som regionalt nedsættes udvalg med henblik på at sikre dialogen og følge udviklingen. I de regionale udvalg skal der på politisk niveau fx ske en drøftelse af den regionale udvikling.

Med betænkning nr. 1366 om Fordelingen af opgaver i den offentlige sektor har Opgavekommissionen i december 1998 anbefalet, at Landsudvalgets indstilling fra 1996 gennemføres.

Forslaget til nyordning af den vidtgående specialundervisning er af Opgavekommissionen især begrundet med:

- at tilrettelæggelsen af specialundervisningen bør foretages så tæt på det enkelte barn som muligt med udgangspunkt i barnets og familiens nærmiljø, og at det samtidig hermed bør sikres, at kvaliteten i specialundervisningstilbudet fastholdes.

- at det er væsentligt, at elever med behov for vidtgående specialundervisning så vidt muligt kan forblive i det almindelige folkeskolesystem for herigenem at kunne fastholde kontakten til andre børn og unge i deres lokalområde.

- at kommunerne under forskellige driftsformer i praksis varetager undervisningen af over halvdelen af de elever, der modtager vidtgående specialundervisning. Placeringen af ansvaret for alle former for vidtgående specialundervisning hos amtskommunerne nødvendiggør derfor en betydelig administrativ koordinering mellem kommunerne og amtskommunerne i de enkelte sager. Ligesom sikring af sammenhæng til den øvrige kommunale indsats - først og fremmest på det sociale område - vanskeliggøres. Endelig kan det nuværende takstniveau virke hæmmende på udviklingen af nye lokalt baserede tilbud til denne elevgruppe.

- at der er et behov for specialtilbud og specialrådgivning samt for lands- og landsdelsdækkende institutioner, som det ikke vil være økonomisk og fagligt forsvarligt at udlægge til kommunerne, idet de fleste kommuner ikke vil have den fornødne bæredygtighed til at løse disse opgaver selv.

- at der skal være et økonomisk sikkerhedsnet under den lille kommune, hvis der forekommer særligt mange svært handicappede børn.

I regeringens aftaler med Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening fra den 11. juni 1999 om bl.a. amternes og kommunernes økonomi i 2000 indgår, at disse principper skal søges gennemført med virkning fra skoleåret 2000/2001.

2. Forslaget

Kompetencen efter gældende ret

Det følger af lovens § 20, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har forpligtelsen til at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen. Hvis kommunen skønner, at et barn har behov for særlig hensyntagen eller støtte, foretager kommunalbestyrelsen i henhold til lovens § 21, stk. 1, en indstilling til amtsrådet. Amtsrådet træffer herefter afgørelse om, hvorvidt denne skal overtage forpligtelsen til at sørge for undervisning, jf. lovens § 20, stk. 2. Hvorvidt et barns udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte afhænger af handicappets sværhedsgrad, hvilken foranstaltning der konkret skønnes behov for og af omfanget af de udgifter, der er forbundet hermed. Særlige specialskoler og lands- og landsdelsdækkende institutioner i amtsligt regi vil have en eks-

pertise til at kunne imødekomme en række elever med samme behov for hensyntagen i modsætning til den enkelte kommune, hvor de pågældendes vanskeligheder kan være sjældent forekommende. Grænsen mellem, hvad der betragtes som almindelig specialundervisning og dermed en primærkommunal opgave, og vidtgående specialundervisning og dermed en amtskommunal opgave, ligger for tiden i praksis ved et støttebehov på 8 - 10 ugentlige timer.

Amtsrådet har mulighed for at afslå kommunalbestyrelsens hentilling om vidtgående specialundervisning. Hvis der er utilfredshed med den af amtsrådet truffene afgørelse, herunder afslag på kommunalbestyrelsens hentilling eller karakteren af den konkrete foranstaltning, vil sagen inden 4 uger kunne indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen vedrører.

Kompetencen efter lovforslaget

Forslaget indebærer i overensstemmelse med Opgavekommissionens anbefaling, at elevens bopælskommune får kompetence til at træffe afgørelse om, at elevens behov for specialundervisning mv. skal opfyldes ved amtskommunens foranstaltning. Efter forslaget vil amtsrådet således ikke længere kunne afslå en kommunalbestyrelsens henvisning til vidtgående specialundervisning.

Kommunens henvisning af barnet eller den unge til amtskommunen forudsættes ledsaget af en indstilling om, hvilken nærmere foranstaltning der skønnes at være behov for. Med udgangspunkt i denne indstilling optager amtskommunen forhandling med kommunen om, hvilken konkret foranstaltning der kan blive tale om.

Det forudsættes, at amtskommunens foranstaltninger i almindelighed kun kommer på tale, når udgiften til foranstaltningen overstiger det kommunale takstbeløb, jf. nedenfor.

Den foreslåede kompetencefordeling indebærer, at amtsrådet fortsat får ansvar for udvikling og drift af specialskoletilbud, center- og specialklassetilbud og specialrådgivningen samt for lands- og landsdelsdækkende institutioner til børn og unge, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte.

Amtskommunerne vil yderligere fortsat have til opgave at bidrage til, at vidtgående specialundervisning kan finde sted i almindelige klasser eller specialklasser i folkeskolen, jf. nedenfor om det kommunale takstbeløb.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Det kommunale takstbeløb

Det følger af folkeskolelovens § 49, stk. 1, at alle udgifter til folkeskolens undervisning påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunerne eller andre. En sådan hjemmel er indeholdt i § 49, stk. 2, hvorefter udgifterne til vidtgående specialundervisning påhviler amtskommunerne bortset fra et af undervisningsministeren fastsat beløb pr. elev, der påhviler kommunerne (det såkaldte takstbeløb). I § 49, stk. 4, er der hjemmel til, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilken kommune henholdsvis amtskommune udgiften endeligt påhviler. Bemyndigelserne er for tiden udmøntet dels i bekendtgørelse nr. 980 af 16. december 1998 om kommunalt takstbeløb i 1999, dels i bekendtgørelse nr. 308 af 22. april 1994 om, hvilken kommune og hvilken amtskommune udgiften til folkeskolens undervisning endeligt påhviler.

Opgavekommissionen har som nævnt i sin betænkning nr. 1366 om fordeling af opgaver i den offentlige sektor anbefalet, at takstbeløbet hæves til et væsentligt højere beløb end i dag, således at hovedparten af den vidtgående specialundervisning, som efter forslaget skal finde sted i almindelige folkeskoleklasser ved kommunens foranstaltning, også økonomisk bliver et kommunalt anliggende, mens den specialundervisning, der finder sted på amtskommunale specialskoler eller specialklasser, fortsat som hovedregel skal høre under det amtskommunale ansvarsområde.

I sine overvejelser om størrelsen af det kommunale takstbeløb har kommissionen lagt særlig vægt på, at takstbeløbet skal kunne medvirke til at understøtte en hensigtsmæssig og klar opgavefordeling på området. Således at det på den ene side sikres, at der er et kommunalt incitament til at finde lokale løsninger for de elever, hvis behov for vidtgående specialundervisning kan tilgodeses på de almindelige folkeskoler - enten som enkeltintegrerede elever i almindelige klasser eller som specialklasseelever, samtidig med at det på den anden side sikres, at elever med meget vidtgående behov for specialpædagogisk støtte får adgang til undervisning på specialskoler, hvor den påkrævede specielle undervisningsekspertise er til stede. Man lagde også vægt på, at beslutninger om vidtgående specialundervisning bliver mere entydige og indiskutable end efter de gældende regler.

Endelig har kommissionen lagt vægt på, at der etableres et økonomisk »sikkerhedsnet« for små kommuner, hvor der forekommer særligt mange svært handicappede børn, for herigennem at sikre, at det ikke bli-

ver økonomien, der sætter grænser for valget af det rigtige undervisningstilbud til de pågældende børn.

Spørgsmålet om en revision af ordningerne har løbende været drøftet med Amdrårdsforeningen og Kommunernes Landsforening, senest på baggrund af Opgavekommissionens anbefalinger, og parterne har bekræftet deres tilslutning til Landsudvalgets og Opgavekommissionens anbefalinger af, hvilke principper der skal være bærende i en fremtidig ordning.

Efter forhandling mellem Kommunernes Landsforening og Amdrårdsforeningen er der opnået enighed om, at det kommunale takstbeløb for elever i børnehaveklasse, grundskolen og 10. klasse forhøjes fra 163 kr. pr. dag (niveau 1999) til 442 kr. pr. dag svarende til 161.250 kr. på årsbasis (niveau 2000) med virkning fra 1. august 2000, hvorefter det reguleres årligt med med en satsregulerings procent, der fastsættes af Finansministeriet. For så vidt angår førskolebørn fastsættes taksten til 93 kr. pr. dag svarende til 33.950 kr. på årsbasis (niveau 2000).

Det er parternes vurdering, at disse takstbeløb vil medføre den ønskede tilskyndelse til, at der udvikler sig en hensigtsmæssig opgavefordeling, og beløbene må anses for at være afbalancerede i forhold til, hvad de mindre kommuner kan bære.

De aftalte ændrede kommunale takstbeløb, der er udgiftsneutrale for staten, vil medføre kommunale merudgifter og tilsvarende amtskommunale mindreudgifter. Opgørelsen af de økonomiske konsekvenser af takstændringerne er i henhold til kommuneaftalen henlagt til Finansieringsudvalget under Indenrigsministeriet. Udvalget skal dels opgøre størrelsen af den samlede overførsel, der skal ske fra det amtskommunale til det kommunale bloktilskud, dels foretage en vurdering af de byrdefordelmæssige forskydninger for den enkelte kommune med henblik på eventuelle ændringer i udligningssystemet. Som grundlag for Finansieringsudvalgets arbejde foretages en rundspørge til samtlige amter og kommuner, således at de udgiftsmæssige ændringer som følge af de foreslåede takstændringer kan opgøres for hver enkelt kommune. Dette arbejde er påbegyndt og ventes at kunne færdiggøres ultimo januar.

Klageadgang

Som noget særegent på folkeskoleområdet er undervisningsministeren klagemyndighed for amtsrådets afgørelser vedrørende vidtgående specialundervisning efter folkeskoleloven. De myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår, er klageberettigede efter lovens § 51, stk. 5. I praksis indgives de fleste klager af vedkommende elevs bopæls-

kommune eventuelt i samarbejde med elevens forældre, men forældrene klager også selvstændigt i mange tilfælde. En klage er i almindelighed begrundet med, at kommunen og/eller forældrene finder, at amtsrådets afgørelse om foranstaltningens art og omfang ikke i tilstrækkelig grad modsvarer det konkrete behov, men der forekommer også en del klager over, at amtsrådet har skønnet, at der slet ikke foreligger et behov for vidtgående specialundervisning. En kommunes afgørelser om specialundervisning kan ikke indbringes for undervisningsministeren.

Da amtsrådet efter forslaget ikke længere vil kunne afslå en kommunalbestyrelsens henvisning af en elev til vidtgående specialundervisning, bortfalder begrundelsen for at opretholde klageadgangen vedrørende denne konfliktsituation. Endvidere forventes det, at det foreslåede tætte samarbejde mellem kommune og amt om den konkrete foranstaltningens karakter i vidt omfang vil indebære en enighed mellem myndighederne herom. Efter *forslaget* vil det i overensstemmelse med Landsudvalgets og Opgavekommissionens anbefalinger derfor udelukkende være forældrene, der vil kunne klage over afgørelser vedrørende vidtgående specialundervisning. Det foreslås desuden, at kompetencen til at afgøre klagesagerne overføres fra ministeren til et klagenev, der oprettes til formålet, og som består af særligt sagkyndige medlemmer. Disse forslag skal sammen med de forhøjede takstbeløb tjene til, at antallet af klagesager begrænses mest muligt.

Samtidig forventes, at den nye kompetencefordeling mellem kommuner og amtskommuner kommer til at indebære en forbedret dialog mellem forældrene, kommunen og amtet ikke blot om den konkrete foranstaltning men også om forhold som fx rådgivningsforløb, ventetider på den pædagogisk-psykologisk vurdering eller på iværksættelse af specialundervisningstilbudet, spørgsmål om helhedsindsatsen og rådgivning ved undervisningspligtens ophør. En sådan forbedret dialog må forventes at virke begrænsende på antallet af klagesager. Undervisningsministeriet har i de senere år truffet afgørelse i 300-400 klagesager årligt.

Forsøg

To amtskommuner, Frederiksborg og Roskilde, igangsatte i begyndelsen af 1990'erne forsøg, der indebærer, at de to amtskommuner stort set har gennemført en udlægning af den vidtgående specialundervisning til kommunerne i de to amtsråds kredse. Klage over afgørelser, der træffes i de to amter og de i amterne beliggende kommuner efter lovens ikrafttræden, vil blive omfattet af nyordningen.

Der vil fortsat være muligheder for at gøre forsøg med decentralisering af den vidtgående specialundervisning og herunder for at kunne få tilladelse til forsøg, der indebærer, at bestemmelser i folkeskoleloven fraviges, jf. lovens § 55.

Kvaliteten i den vidtgående specialundervisning

Undervisningsministeriet agter at iværksætte et udviklingsprogram, som skal udvikle kvaliteten i undervisning og rådgivning af elever i grundskolen med særlige behov.

Udviklingsprogrammet skal bygge på følgende temaer:

- Individuel tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen
- Forældre-skolesamarbejde
- Skoleindretning og undervisningsmidler
- Leder- og lærer kvalifikationer
- Overgang fra grundskole til fortsat uddannelse og beskæftigelse
- Samordnet indsats skole-fritid
- Ansvars- og opgavefordeling, formidling af viden.

Rådgivning mv.

I overensstemmelse med forslagene fra Landsudvalget og Opgavekommissionen forudsættes amtskommuner og kommuner at tage initiativ til at etablere regionale/lokale samarbejdsordninger efter det behov, som den nye ordning måtte medføre.

Tilsvarende forudsættes Undervisningsministeriet at optage drøftelser med de interesserede parter om tilrettelæggelse af en kontakt- og samarbejdsform, der kan bidrage til udvikling på området herunder til den evaluering af omlægningen, som bebudes i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 10.

Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Forslaget antages ikke at have væsentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige. Eventuelle økonomiske konsekvenser i forbindelse med gennemførelsen af forslaget vil blive behandlet med de kommunale organisationer. Eventuelle merudgifter afholdes inden for Undervisningsministeriets ramme.

Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Høring

En fortegnelse over myndigheder og organisationer mv., der har været hørt over udkast til forslaget er optrykt som bilag 1. Udkastet har tillige været offentliggjort via Undervisningsministeriets web-side (internet). Udkast til lovforslaget blev sendt til høring den 1. september 1999. Høringssvarene og de efterfølgende politiske drøftelser har givet anledning til ændringer og justeringer af det oprindelige udkast.

Med særlig henvisning til høringssvarene fra De Samvirkende Invalideorganisationer og denne organisations medlemsorganisationer skal det understreges, at lovudkastet bygger på, at kommunerne fortsat vil tage stilling til den enkelte elevs konkrete behov på baggrund af en sagkyndig vurdering. Det forventes herunder, at en kommunalbestyrelse vil henvise en elev til en amtskommunal foranstaltning, hvis det er nødvendigt for at imødekomme barnets behov, uanset om amtskommunens faktiske udgift hertil vil være lavere end det kommunale takstbeløb. På samme måde forventes det, at kommunen yder den nødvendige specialundervisning, som efter den hidtidige praksis ville have fundet sted i den kommunale folkeskole med delvis kommunal finansiering, men som efter nyordningen ikke vil være en amtskommunal foranstaltning.

Da det ikke er muligt for hver enkelt kommune at oparbejde en ekspertise inden for alle handicapområder, forudsættes det endvidere, at kommunerne fortsat får adgang til at drage nytte af den fornødne ekspertise, der findes i amterne, og at kommunerne benytter denne ekspertise i relevant omfang.

Undervisningsministeriet påtænker at udarbejde en nærmere opfordring til kommunalbestyrelser og amtsråd om at tage initiativ til at etablere regionale/lokale samarbejdsordninger vedrørende rådgivning mv. efter det behov, nyordningen måtte medføre.

For at øge undervisningens kvalitet og for at sikre, at funktionshæmmede elever får optimale udviklingsmuligheder, vil Undervisningsministeriet følge, hvordan den nye ordning udvikler sig. Til det brug agter ministeriet dels at iværksætte et udviklingsprogram om kvalitet i undervisning og rådgivning af elever med særlige behov i grundskolen, dels at nedsætte et centralt udvalg bestående af repræsentanter for folkeskolens parter og De Samvirkende Invalideorganisationer, der skal følge udviklingen allerede fra nyordningens start.

Efter høringen er der yderligere foretaget den ændring, at formanden for det foreslåede klagensævner for

vidtgående specialundervisning alene skal være jurist, hvilket er den almindelige betingelse for at blive udnævnt til dommer. Lovforslaget indebærer desuden, at undervisningsministeren stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet. Nævnets og sekretariatets virk-

somhed vil være omfattet af de almindelige regler, der gælder for udøvelse af forvaltningsmyndighed, herunder forvaltningsloven, offentlighedsloven, registerloven og ombudsmandsloven.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget indebærer, at det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelsen om, hvornår der indtræder en pligt for amtskommunen til at sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år. Den gældende ordning, hvorefter et amtsråd kan afslå en indstilling fra en kommunalbestyrelse om iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, ophører derfor samtidig.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med folkeskolelovens § 20, stk. 1, der ikke foreslås ændret. Efter denne bestemmelse påhviler det kommunalbestyrelsen at oprette børnehaveklasse og at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse. Det er udtrykkeligt fastsat i bestemmelsen, at denne pligt indebærer, at kommunen skal sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen. Det er yderligere fastsat, at kommunalbestyrelsen også har pligt til at sørge for specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Den foreslåede affattelse af § 20,

stk. 2, indebærer på samme måde som den gældende, at amtsrådets forpligtelse til at sørge for specialundervisning er subsidiær i forhold til kommunalbestyrelsens ansvar eller sagt på en anden måde, amtsrådet har en eventualforpligtelse, der først indtræder, når visse betingelser foreligger og da med den virkning, at amtsrådet overtager kommunalbestyrelsens forpligtelse.

I den gældende bestemmelse er betingelsen for amtsrådets overtagelse af ansvaret for et barns undervisning udtrykt sådan, at barnets udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte. Denne betingelse er ikke nærmere defineret i loven, men i § 21 er betingelsen gentaget, dels som et kriterium for, hvilke børn kommunen kan indstille til specialundervisning ved amtsrådets foranstaltning, og dels som kriterium for, hvilke børn amtsrådet skal påtage sig ansvaret for.

Det er denne blandede begrebsanvendelse, der gøres op med ved forslaget til nr. 1 sammenholdt med nr. 2, hvorefter visitationskompetencen, dvs. kompetencen til at afgøre, om barnets udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan varetages ved en amtskommunal foranstaltning, overgår til kommunen, medens amtsrådet på grundlag af en indstilling fra kommunen træffer afgørelse om foranstaltningens nærmere art og omfang.

Til nr. 2

Som det fremgår af bemærkningerne til nr. 1, er det efter forslaget kommunalbestyrelsen, der skal træffe afgørelse om, hvornår en elevs behov for støtte er af en sådan karakter, at det bedst kan tilgodeses ved en amtskommunal foranstaltning. Dette udtrykkes i den foreslåede affattelse af § 21, stk. 1.

Den foreslåede affattelse af § 21, stk. 2, indebærer som nævnt, at kommunalbestyrelsens afgørelse om at henvise et barn til amtsrådet skal ledsages en indstilling om, hvad foranstaltningen nærmere skal gå ud på, og at amtsrådet derpå efter forhandling med kommunen træffer afgørelse om den konkrete foranstaltning.

Hele denne proces skal forløbe i samarbejde med eleven og forældrene, jf. bestemmelserne i folkeskolelovens § 12, stk. 2, og det forudsættes, at de relevante kommunale og amtskommunale myndigheder indgår i et dialogpræget samarbejde om opgavens varetagelse.

Med forslaget sikres der en lokal forankring af indsatsen i kommunerne samtidig med, at den meget specialiserede viden fastholdes i amtskommunerne. Den ovenfor nævnte administrative ændring af det kommunale takstbeløb skal samtidig medvirke til at sikre, at der er et kommunalt incitament til at finde lokale løsninger for elever, hvis vidtgående behov bedst kan tilgodeses på almindelige folkeskoler. Endvidere sikres det, at elever med meget vidtgående fysiske og psykiske handicap får adgang til undervisning i specialklasser eller på specialskoler, hvor den påkrævede undervisningsekspertise er til stede.

De gældende regler om samarbejde mellem skole, elev, hjem, kommune og amt, der er fastsat i bekendtgørelsen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, forudsættes videreført med de justeringer, lovforslaget giver grundlag for.

Efter lovforslaget vil resultatet af den pædagogisk-psykologiske vurdering, der iværksættes forinden, der træffes afgørelse om henvisning, sammenholdt med de øvrige oplysninger kunne blive, at såfremt elevens behov kan tilgodeses ved kommunens egen foranstaltning, vil udførelsen normalt påhvile elevens skole.

Hvis det derimod vurderes, at eleven har behov for vidtgående hensyntagen eller støtte, forelægger skolelederen efter samråd med forældrene en indstilling til kommunalbestyrelsen herom. Kommunalbestyrelsen foretager herefter en vurdering af, om den pågældende elevs behov bedst kan varetages ved en amtskommunal foranstaltning. Hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af hele denne proces beslutter, at barnets eller den unges behov bedst kan varetages ved en amtskommunal foranstaltning, henviser kommunalbestyrelsen til amtsrådet og afgiver samtidig en indstilling

om, hvad der nærmere skal foretages, hvorefter der skal ske en drøftelse mellem kommunen og amtet om, hvilke foranstaltninger der konkret skal iværksættes til støtte for den pågældende.

Amtet bør inddrages så tidligt som muligt i de sager, hvor vidtgående specialundervisning kan blive aktuel, for at give amtet mulighed for at orientere om tilbud og drøfte foranstaltningerne med forældrene og andre af sagens parter.

Begrundelsen for kommunalbestyrelsens afgørelse om henvisning til vidtgående specialundervisning kan være, at kommunen ikke har den ekspertise eller de faciliteter, der er nødvendige, for at tilgodeses det enkelte barns behov. Begrundelsen kan også være af overvejende økonomisk karakter. Henvisning kan fx forekomme i tilfælde, hvor kommunen selv er i stand til løse opgaven fagligt forsvarligt, men hvor udgifterne i forbindelse hermed væsentligt vil overstige det fastsatte takstbeløb, som kommunerne efter bestemmelserne herom skal erlægge til amtskommunen, når denne overtager ansvaret for barnet eller den unge. Det kan som hidtil aftales mellem amtet og kommunen, at opgaven udføres af kommunen med amtskommunal finansiering bortset fra takstbeløbet.

Når der mellem amtskommunen og kommunen er opnået enighed om den konkrete foranstaltning, vil afgørelsen almindeligvis kunne formodes at være tilfredsstillende for barnet. Forældrene vil dog have mulighed for at påklage afgørelsen til Klagenævnet, jf. forslaget til nr. 8.

Såfremt der ikke kan opnås enighed mellem parterne om den konkrete foranstaltning, kan kommunalbestyrelsen vælge at omgøre sin beslutning om henvisning til amtet i henhold til § 21, stk. 1, for derefter selv at iværksætte de fornødne foranstaltninger eventuelt ved aftale med andre. Kommunalbestyrelsen kan også vælge at overlade til amtet at iværksætte den foranstaltning, hvorom enighed ikke kunne opnås, men hvor kommunen ud fra en samlet vurdering finder, at barnets udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved den tilbudte amtskommunale foranstaltning.

I alle tilfælde kan kommunalbestyrelsen og amtsrådet som hidtil aftale, at en given foranstaltning faktisk udføres af den part, der ikke bærer ansvaret i henhold til § 20, men som vil kunne løse opgaven fagligt forsvarligt. Den ansvarlige - herunder økonomisk ansvarlige - forudsættes i så fald at kompensere den udførende parts merudgifter.

Den kommende evaluering af den samlede ordning, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 10, forudsættes bl.a. at

afdække, hvordan dette nye samarbejde kommer til at fungere.

Til nr. 3, 4, 6 og 9

Der er alene tale om tekniske ændringer.

Til nr. 5 og 7

Efter gældende lov kan amtsrådets afgørelser om vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand indbringes for undervisningsministeren inden 4 uger af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår. I praksis er det i vid udstrækning kommunerne, der klager over amtsrådets afgørelser eventuelt i samarbejde med forældrene og eleven. Forældre klager også i nogen udstrækning på egen hånd. Tvistighederne vedrører både spørgsmål om amtets afvisning af at godkende, at en elev har behov for vidtgående specialundervisning og spørgsmål om det økonomiske ressourceniveau og om foranstaltningens nærmere karakter.

Forslaget indebærer dels oprettelse af et Klagenævn for den vidtgående specialundervisning, jf. forslaget nr. 8, dels at det for fremtiden alene bliver forældrene, herunder plejeforældre, der får adgang til at klage.

Forældrene får efter forslaget en ret til:

- at klage over kommunalbestyrelsens afgørelse om at henvise eleven til vidtgående specialundervisning ved en amtskommunal foranstaltning,
- at klage over kommunalbestyrelsens afgørelse om ikke at henvise en elev til vidtgående specialundervisning ved en amtskommunal foranstaltning,
- at klage over kommunalbestyrelsens afgørelse om at tilbagekalde en henvisning samt til
- at klage over amtsrådets beslutning om foranstaltningens nærmere indhold.

En kommunalbestyrelsens afgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter § 20, stk. 1, kan ikke indbringes for Klagenævnet.

De tvister, der erfaringsmæssigt indbringes for ministeriet, beror i alt overvejende grad på, at en kommunalbestyrelse og et amtsråd ikke kan blive enige om, hvilken indsats der er nødvendig og tilstrækkelig. Nyordningen med hensyn til kompetencefordelingen mellem kommunalbestyrelsen og amtsrådet forventes at indebære, at disse parter – i samarbejde med eleven og forældrene – i højere grad finder en løsning, som de berørte kan tilslutte sig. Til behandling af de klagesager, som alligevel måtte opstå, findes det mest hensigtsmæssigt at oprette et særligt klagenævn, der

kan træffe afgørelse i sådanne sager frem for at opretholde en mulighed for at klage til undervisningsministeren.

Til nr. 8

Med henblik på den fremtidige behandling af klagesager foreslås det i nr. 8, at der etableres et klagenævn, der træffer den endelige administrative afgørelse i disse sager. Det foreslås, at nævnet består af en formand, der skal opfylde de almindelige betingelser for at blive udnævnt til dommer, dvs. være cand.jur., og 2 faste medlemmer, hvoraf 1 beskikkes efter indstilling fra Amtsrådsforeningen i Danmark og 1 efter indstilling fra Kommunernes Landsforening, samt at der til den enkelte sag udpeges 1 person med særlig fagekspertise på området. Den pågældende skal være udpeget af Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i fællesskab. Det kan eventuelt efter regler i nævnets forretningsorden ske på den måde, at organisationerne udpeger en række sagkyndige, hvoraf formanden til brug for den enkelte sag udvælger den til den pågældende sag bedst egnede. Desuden skal De Samvirkende Invalideorganisationer efter forslaget udpege 1 medlem til den enkelte sag.

Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren får bemyndigelse til efter indstilling fra nævnet at fastsætte nærmere regler om Klagenævnets virksomhed.

Klagenævnets virksomhed er underlagt forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen, lov om offentlige myndigheders registre og lov om offentlige myndigheders aktiver mv. Undervisningsministeriet stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet. Sekretariatet forudsættes underlagt nævnsformandens instruktionsbeføjelser.

Til nr. 10

Det forudsættes, at den foreslåede ordning evalueres efter 3 år, således at der foreligger et resultat af evalueringen til brug for udarbejdelse af lovforslag i 2004 - 2005 med henblik på fremsættelse i oktober 2005.

§ 2

Med henblik på, at kunne beskikke medlemmer til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. forslaget nr. 8, foreslås det, at bestemmelsen træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

Bilag 1

Høringsliste

Amtsrådsforeningen i Danmark
Amtsrådsforeningen i Danmark, økonomisk konsulentkontor
BUPL
Børnerådet
Danmarks Skolelederforening
Danmarks Elevorganisation
Danmarks Lærerforening
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Friskoleforening
De Samvirkende Invalideorganisationer
Det Centrale Handicapråd
Domstolsstyrelsen
Folkeskoleelevernes Landsforening
Fredriksberg Kommune
Frederiksberg Kommune, Økonomisekretariatet
Frie Grundskolers Fællesråd
Frie Kostskolers Fællesråd
Kommunernes Landsforening
Kommunernes Landsforening, Økonomisk sekretariat
Københavns Kommune
Københavns Kommune, Økonomisekretariatet
Landsforeningen for opholdssteder og skole- og behandlingstilbud
Landsorganisationen i Danmark
Nævnet for Etnisk Ligestilling
Rådet for Uddannelses- og erhvervsvejledning
Rådet for Etniske Minoriteter
Skole og Samfund
Skoleledertørforeningen

Bilag 2

Lovforslaget sammenholdt med gældende tekst

Gældende formulering

§ 20. Det påhviler kommunalbestyrelsen at oprette børnehaveklasser og at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse, herunder specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, jf. § 54. Endvidere påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner påhviler det dog amtsrådet at sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende påhviler det amtsrådet at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 3. Specialundervisning kan indrettes i dagbehandlingstilbud eller i et efter lov om social service oprettet eller godkendt anbringelsessted, jf. § 22. Specialundervisning af den i stk. 2 nævnte karakter kan endvidere indrettes i kostskoleform.

Stk. 4. Elever, der i løbet af skoleåret fylder 18 år, har ret til at fortsætte skolegangen i resten af skoleåret.

Lovforslaget

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 714 af 6. september 1999, foretages følgende ændringer:

1. § 20, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner påhviler det dog amtskommunen at indrette og sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og som vedkommende kommunalbestyrelse har henvist til amtsrådets foranstaltning, jf. § 21, stk. 1. Det samme gælder børn, der henvises til specialpædagogisk bistand, og som endnu ikke har påbegyndt skolegangen.«

Gældende formulering

§ 21. Kommunalbestyrelsen foretager indstilling til amtsrådet om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, der er optaget i kommunens skoler, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jf. stk. 2. Tilsvarende foretager kommunalbestyrelsen indstilling om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Stk. 2. Amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, træffer beslutning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasse og på 1.-10. klassetrin, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende træffer amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, beslutning om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

§ 26. Kommunalbestyrelsen skal sørge for befordring mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed af

- 1) børn, der har længere skolevej end 2½ km i børnehaveklasse og på 1.-3. klassetrin, 6 km på 4.-6. klassetrin, 7 km på 7.-9. klassetrin og 9 km i 10. klasse, og
- 2) børn, der har kortere skolevej, hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særlig påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever.

Stk. 3. Amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, skal sørge for befordring til og fra skole af elever, der modtager undervisning af den i § 20, stk. 2, nævnte karakter.

*Lovforslaget***2. § 21** affattes således:

»§ 21. Kommunalbestyrelsen foretager henvisning af børn og unge til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand ved amtsrådets foranstaltning, jf. § 20, stk. 2, når kommunalbestyrelsen finder, at de pågældendes udvikling stiller krav om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved en amtskommunal foranstaltning. Bestemmelsen i § 12, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Amtsrådet, i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen, træffer afgørelse om det nærmere indhold af foranstaltningen, jf. stk. 1. Amtsrådets afgørelse træffes efter forhandling med kommunen på grundlag af en indstilling fra kommunen, jf. § 12, stk. 2.«.

3. I § 26, stk. 4, ændres »og daginstitution eller formidlet dagpleje i henhold til lov om social bistand« til: »og dagtilbud i henhold til lov om social service«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på befordring mellem skole og daginstitution eller formidlet dagpleje i henhold til lov om social bistand af elever, der uden for skoletiden er anbragt i daginstitution m.v.

Stk. 5. Forpligtelsen til at sørge for befordring efter stk. 1 kan opfyldes ved at henvise eleverne til offentlige trafikmidler eller ved at godtgøre deres udgifter til egen befordring.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1 omfatter ikke elever, som undervises i en anden skole end distriktsskolen, bortset fra elever, der er henvist til undervisning i henhold til § 5, stk. 7, og § 2.

Stk. 7. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om bofording.

4. I § 51, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter« jf. dog stk. 3»: »og 4«, og 2. pkt. affattes således:

»Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at andre afgørelser kan indbringes for ministeren.«

§ 51. Klage over afgørelser, der er truffet af de enkelte skoler, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for de kommunale myndigheder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelse i henhold til stk. 1 og andre beslutninger og afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen vedrørende det kommunale skolevæsen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, jf. dog stk. 3. Undervisningsministeren kan dog fastsætte regler om, at visse afgørelser kan indbringes for ministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelser om søskendemoderation og om fripladser i henhold til § 50, stk. 2, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn efter Socialministeriets bekendtgørelse om betaling for ophold i dagtilbud for børn.

5. I § 51 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsens afgørelser om henvisning eller afslag på henvisning til specialundervisning i henhold til § 21, stk. 1, samt kommunalbestyrelsens afgørelse om at tilbagekalde en henvisning kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse af forældrene, jf. § 54, stk. 1, indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. § 51 a.«

Stk. 3 - 5 bliver herefter stk. 4 - 6

Gældende formulering

Stk. 4. Amtsrådets afgørelser i henhold til stk. 1 og andre beslutninger og afgørelser, som træffes af amtsrådet vedrørende det kommunale skolevæsen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, jf. dog stk. 4.

Stk. 5. Amtsrådets afgørelser om undervisning i henhold til § 20, stk. 2, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Lovforslaget

6. I § 51, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »jf. dog stk. 4« til: »jf. dog stk. 6«.

7. § 51, stk. 5, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Amtsrådets afgørelser i henhold til § 21, stk. 2, kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse af forældrene, jf. § 54, stk. 1, indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. § 51 a.«.

8. Efter § 51 i kapitel 9 indsættes:

»§ 51 a. Klagenævnet for vidtgående specialundervisning nedsættes af undervisningsministeren. Formanden for nævnet skal være cand.jur. 1 medlem beskikkes efter indstilling fra Amtsrådsforeningen i Danmark og 1 medlem efter indstilling fra Kommunernes Landsforening. Formanden og de 2 faste medlemmer beskikkes for 4 år. For medlemmerne beskikkes stedfortrædere.

Stk. 2. Nævnet tiltrædes for hver sag af 1 særligt sagkyndigt medlem udpeget af Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening i fællesskab og 1 medlem udpeget af De Samvirkende Invalideorganisationer.

Stk. 3. Nævnets møder er lukkede, medmindre nævnet i den enkelte sag beslutter det modsatte. Undervisningsministeren fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter efter indstilling fra nævnet nærmere regler om nævnets virksomhed.«.

Gældende formulering

§ 54. Forældrenes rettigheder efter §§ 12-14, 20, 22, 27, 33, 34 og 36-38 og de i medfør af loven givne regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældremyndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, stk. 1 og 3, § 14, stk. 6, § 20, stk. 1, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.

Stk. 2. Bortset fra spørgsmålene om skolegangens begyndelse og varighed kan skolen anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

Lovforslaget

9. I § 54, stk. 1, ændres »og 36 - 38« til: », 36 - 38 og 51«.

10. Efter § 56 indsættes:

»§ 56 a. Bestemmelserne i § 20, stk. 2, § 21, § 51, stk. 3 og 6, og § 51 a om ordningen af specialundervisning og specialpædagogisk bistand tages op til revision i folketingsåret 2005-2006.«.

Til lovforslag nr. L 97. Skriftlig fremsættelse (17. november 1999)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ændret opgavefordeling vedr. den vidtgående specialundervisning).

(Lovforslag nr. L 97).

Lovforslaget bygger på et af forslagene i Opgavekommissionens betænkning 1366 fra december 1998 om fordeling af opgaver i den offentlige sektor. Det går ud på at tillægge kommunerne et større ansvar for den vidtgående specialundervisning, således at undervisningen i højere grad kan tilrettelægges tættere på det enkelte barn og familiens nære omgivelser. Kommunerne får efter forslaget kompetencen til at afgøre, hvorvidt en elev i folkeskolen skal henvises til specialundervisning ved en amtskommunal foranstaltning men således, at amtet efter forhandling med den pågældende kommune træffer afgørelse om foranstaltningens nærmere indhold.

Amtskommunerne får fortsat ansvaret for specialskoletilbud, specialrådgivning og for de lands- og landsdelsdækkende institutioner, medens kommunerne får ansvaret for den specialundervisning, der kan finde sted i den enkelte kommune.

Forslaget indebærer, at de pågældende kommunale og amtskommunale myndigheder indgår i et dialogpræget og forpligtende samarbejde om varetagelse af opgaven med at tage stilling til, om en elev skal tilbydes vidtgående specialundervisning og i bekræftende fald, hvad foranstaltningen nærmere skal gå ud på. Eleven og forældrene skal være deltagere i dette samarbejde. Samarbejdet skal indledes så tidligt, som det er muligt, og det forventes, at amternes ekspertise i forhold til børn og unge med særligt vidtgå-

ende behov opretholdes og anvendes af kommunerne i relevant omfang.

Undervisningsministeriet vil i samarbejde med de berørte organisationer iværksætte et udviklingsprogram, som skal forøge kvaliteten i undervisningen og rådgivningen af elever i grundskolen med særlige behov (handicappede) i lyset af de nye muligheder, som lovforslaget indebærer.

Forslaget indeholder i konsekvens af den foreslåede kompetencefordeling en ændring af klage reglerne, hvorefter forældrene får adgang til at klage over kommunens afgørelse vedrørende visitationen og over amtets afgørelse vedrørende foranstaltningens nærmere indhold. En kommunes indsats til støtte for opnåelse af en bestemt amtskommunal foranstaltning forudsættes ydet gennem dialog og forhandling og ikke som nu gennem indgivelse af klage over amtsrådets afgørelse. Klagesagerne afgøres efter forslaget af et klagenevni, der træffer den endelige administrative afgørelse i den enkelte sag.

Forslaget indebærer, at hele den foreslåede ordning evalueres efter 3 år således, at de bestemmelser, der ændres ved lovforslaget, på dette grundlag kan tages op til revision i folketingsåret 2005-2006.

Forslaget om den ændrede kompetencefordeling mellem kommuner og amter er udviklet over meget lang tid, og det har til stadighed været med i overvejelserne, at en ændret opgavefordeling skulle ledsages af en ændret byrdefordeling. Dette aspekt indgår også i Opgavekommissionens betænkning, hvori det kommunale takstbeløb blev anbefalet, jeg citerer: *»hævet til et væsentligt højere beløb end i dag, således at i hvert tilfælde hovedparten af de elever, der går i almindelige folkeskoler bliver et kommunalt anliggende, mens de elever, der går på specialskoler eller i specialklasser, fortsat hører under det amtskommunale ansvarsområde«*. Med dette

F. t. l. vedr. folkeskolen

takstniveau fandt et stort flertal i kommissionen, at man på den ene side kunne tilgodese hensynet til en sikring af et kommunalt incitament til at finde nødvendige og tilstrækkelige lokale løsninger og på den anden side hensynet til at sikre en fortsat tilstedeværelse og anvendelse af den specielle undervisningsekspertise, som er påkrævet i forhold til børn og unge med særligt vidtgående fysiske eller psykiske handicap. De kommunale organisationer har på denne baggrund indgået aftale om en økonomisk ordning, hvorefter hovedparten af den vidtgående specialundervisning, der finder sted som integreret undervisning i almindelige folkeskoleklasser, efter de foretagne vurderinger også økonomisk bliver et lokalt anliggende. Det forventes samtidig, at takstniveauet indeholder incitamenter for kommunerne til fortsat at benytte den amtslige ekspertise i relevant omfang.

Finansieringsudvalget under Indenrigsministeriet har iværksat et udredningsarbejde vedrørende både takstforhøjelsen på folkeskoleområdet og indførelse af en grundtakstmodel på servicelovens område. Udvalget skal dels opføre størrelsen af den samlede overførsel, der skal ske fra det amtskommunale til det kommunale blok-

tilskud, dels foretage en vurdering af de byrdefordelingsmæssige forskydninger for den enkelte kommune med henblik på eventuelle ændringer i udligningssystemet. Som grundlag for Finansieringsudvalgets arbejde foretages en rundspørge til samtlige amter og kommuner, således at de udgiftsmæssige ændringer som følge af de foreslåede takstændringer kan opgøres for hver enkelt kommune og amtskommune. Rundspørgen er iværksat den 12. oktober 1999, og det forventes, at der i begyndelsen af det nye år vil foreligge et beslutningsgrundlag vedrørende den nødvendige bloktilskudsregulering og den eventuelle regulering af udligningssystemet.

Lovforslaget fremsættes på nuværende tidspunkt for at skabe de bedst mulige betingelser for en grundig behandling af det samlede forslag, som forventes at kunne træde i kraft fra begyndelsen af skoleåret 2000/2001. Det anerkendes samtidig, at resultatet af finansieringsudvalgets analyse kan få betydning for den endelige tilslutning til dette lovforslag.

Idet jeg henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje Ting.